Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.3.23.2026
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pani
Małgorzata Kidawa - Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałkini,

w odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Krzysztof Bieńkowskiego złożone na 53 posiedzeniu Senatu 4 marca br., w sprawie niskiej dzietności w Polsce, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Informuję, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzone są prace analityczne nad wyznaczeniem kierunków działań sprzyjających wzrostowi dzietności i zatrzymaniu utrzymującego się od lat zarówno w Polsce jak i całej Europie negatywnego trendu demograficznego. Z uwagi na to, że ich zakres obejmuje różne sfery życia i dotyczy wielu obszarów, z których część należy do właściwości szefów innych resortów, istotne jest spojrzenie na problem z wielu perspektyw.

Przy ministrze właściwym do spraw rodziny jako organ opiniodawczo-doradczy ustanowiono Radę ds. Polityki Rodzinnej i Demograficznej złożoną z grupy ekspertów reprezentujących różne ośrodki. Aktualnie trwają prace nad koncepcją dokumentu „Polityka demograficzna", który będzie wyznaczał i konkretyzował założenia kompleksowej polityki publicznej w obszarze demografii na kolejne lata.

Inicjowane w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społeczne działania podlegają szerokim konsultacjom społecznym, do których zapraszane są również organizacje reprezentujące rodziny wielodzietne. Wyrazem tego jest realizowana inicjatywa „Karta Dużej Rodziny" (KDR).

Rodziny wielodzietne w stopniu proporcjonalnie większym niż pozostałe mogą też doświadczać korzystnych skutków wprowadzenia zrewaloryzowanego świadczenia wychowawczego, tzw. „800+", otrzymując jego wielokrotność w zależności od liczby niepełnoletnich dzieci na utrzymaniu. Trzeba podkreślić, że państwo docenia trud i wysiłek – oraz towarzyszące temu nieraz ograniczenia dotyczące funkcjonowania na rynku pracy, a następnie w systemie zabezpieczenia emerytalnego – matek, które w przeszłości wychowały czworo i więcej dzieci. Tej grupie kobiet, umożliwiono skorzystanie po wejściu w wiek emerytalny ze świadczenia uzupełniającego „ Mama 4+".

Kierownictwo resortu rodziny prowadzi kompleksowy monitoring zmian struktury demograficznej i analizy w zakresie dzietności, uwzględniając zarówno dane dotyczące cech społeczno-demograficznych matek (np. wieku, obywatelstwa, stanu cywilnego, miejsca zamieszkania), jak i aktualnych wzorców prokreacyjnych (płodność kobiet, charakterystyka rodzin, liczba i kolejność urodzeń) m.in. w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego, Eurostatu, Rządowej Rady Ludnościowej, Kongresów Demograficznych oraz prognoz ludnościowych Organizacji Narodów Zjednoczonych. Dane te są wykorzystywane do bieżącej pracy analitycznej.

tel. 222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Tylko dzięki zrozumieniu wszystkich czynników mających wpływ na opóźnianie decyzji o posiadaniu dzieci, trudności w zakładaniu rodzin czy malejącą liczbę trwałych związków możliwe będzie projektowanie skutecznych rozwiązań wspierających demografię. Kluczowe znaczenie ma obok analizy danych również zidentyfikowanie barier mających wpływ na decyzje prokreacyjne Polaków. Dlatego też w ramach prowadzonych przez resort rodziny prac badawczych i analitycznych zlecono zbadanie postaw kobiet i mężczyzn wobec rodzicielstwa celem określenia oczekiwań, obaw i emocji towarzyszących rodzicielstwu. Analiza wyników w grupach kobiet i mężczyzn znajdujących się na różnych etapach życia rodzinnego pozwoliła zidentyfikować szereg uwarunkowań wpływających na decyzję o posiadaniu dziecka.

Oprócz działań prowadzonych w samym resorcie powołano Międzyresortowy Zespół do spraw Koordynacji Polityki Demograficznej[1]. Ciało to zastąpiło wcześniej działający Międzyresortowy Zespół do spraw Przeciwdziałania Negatywnym Zjawiskom Demograficznym. Współpraca międzyresortowa jest niezbędna, aby opracować instrumenty i podejmować efektywne działania wspierające rodzicielstwo w obszarach mieszkalnictwa, opieki zdrowotnej i rynku pracy.

Efektem działań rządu w zakresie polityki rodzinnej jest wprowadzenie znaczącej pomocy finansowej rodzinom z dziećmi na utrzymaniu. Wsparcie to jest możliwe dzięki programom: „Rodzina 800+", „Dobry Start" czy „Aktywny Rodzic".

Dogłębna analiza zjawisk demograficznych, takich jak spadek liczby urodzeń czy rosnące dysproporcje w poziomie wykształcenia kobiet i mężczyzn, jest dziś niezbędna. Wskaźniki demograficzne, w tym współczynnik dzietności czy współczynnik obciążenia demograficznego, pozwalają precyzyjnie określić kierunek zmian i nakreślić prognozy dotyczące struktury ludności. Jednak sama obserwacja trendów to za mało. Aby skutecznie reagować na te wyzwania, konieczne jest rozpoznanie ich źródeł - społecznych, ekonomicznych, kulturowych i systemowych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Aleksandra Gajewska
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

[1] M.P.2026 poz.261.